

Заява Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини до Всесвітнього дня протидії торгівлі людьми

30 липня проголошено Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй Всесвітнім днем протидії торгівлі людьми. У цей день необхідно підвищувати рівень поінформованості громадян про таку форму сучасного рабства як торгівля людьми, привертати увагу громадськості до важкого становища осіб, які стали жертвами цього злочину.

Від торгівлі людьми можуть постраждати усі без винятку: чоловіки, жінки, діти, не залежно від матеріального становища, освіти та місця проживання.

На сьогодні Україна стикається із новими викликами, які спричинені спадом економіки, збройним конфліктом на Сході України та карантинними обмеженнями, зумовленими поширенням пандемії COVID-19.

Сукупність цих факторів може виступати одним із чинників, що спричиняє порушення прав людини, у тому числі й залучення їх до торгівлі людьми.

Потрапляння людини в таку ситуацію викликає порушення основоположних прав кожного громадянина, проголошених Конституцією України, таких як право на життя, повагу до гідності,

на свободу та особисту недоторканність, свободу пересування та інші.

Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини здійснюється постійний моніторинг додержання прав осіб, які постраждали від торгівлі людьми, зокрема шляхом проведення моніторингових візитів та безвиїзних перевірок. Так, від початку 2021 року вже здійснено:

безвиїзний Всеукраїнський моніторинг місцевих державних адміністрацій;

безвиїзний моніторинг Національної поліції України щодо їх діяльності у сфері протидії торгівлі людьми;

безвиїзний моніторинг Міністерства соціальної політики України – яке визначено Національним координатором у цій сфері.

Також здійснено виїзд до Київської міської, Житомирської та Чернігівської обласних державних адміністрацій, під час яких здійснено моніторинг їх діяльності щодо запобігання, протидії та надання допомоги особам, які постраждали від торгівлі людьми.

За результатами кожного з цих моніторингів відповідні органи отримали зауваження та рекомендації щодо їх усунення, найпоширенішими з яких були:

підвищити рівень виявлення та ідентифікації осіб, які постраждали від торгівлі людьми;

забезпечити взаємодію між суб'єктами, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми;

недопущення порушення термінів взаємного інформування про постраждалих від торгівлі людьми;

охоплення всіх, хто звертався з цього питання необхідною допомогою.

За інформацією отриманою від Міністерства соціальної політики України на мій запит з'ясовано, що протягом 2020 року такий статус встановлено 132 особам.

За 6 місяців 2021 року 28 особам встановлено статус особи, яка постраждала від торгівлі людьми. Всі постраждалі особи є громадянами України, з них 22 чоловіків та 6 жінок. Від внутрішньої торгівлі людьми постраждало 26 особи, 2 – від транскордонної. Країнами призначення були Російська Федерація та Словенія.

За повідомленням від Національної поліції України за 3 місяці 2021 року надійшло 81 повідомлення про кримінальні правопорушення та інші події, пов'язані з торгівлею людьми та зареєстровано 77 кримінальних правопорушень щодо торгівлі людьми.

За результатами моніторингу, Унаголошено Міністерству соціальної політики України та Національній поліції України на необхідності своєчасного обміну даними, реагування на кожний випадок торгівлі людьми та організації і надання постраждалим необхідної допомоги, що власне і передбачено українським законодавством (*Порядком взаємодії суб'єктів, які здійснюють заходи у*

сфері протидії торгівлі людьми, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2012 р. № 783).

Варто згадати, що Україні діяло транснаціональне злочинне угруповання, яке шляхом обману, примусу та погроз вербувало громадян України для роботи в Росії кур'єрами, а насправді наших співвітчизників по приїзду змушували займатись незаконним розповсюдженням наркотичних речовин.

Лише у 2018 році незаконний обіг наркотичних речовин у Російській Федерації було засуджено 692 громадянина України. В Україні відкрито кримінальні провадження щодо понад 300 громадян України, які стали жертвами діяльності транснаціональних злочинних угруповань, 78 з них переведено в Україну для подальшого відбуття покарання.

Коли нашим співгромадянам стає відомо, що вони здійснюють перевезення та розповсюдження саме наркотичних речовин, вони, як правило, намагаються припинити таку діяльність, проте зловмисники, які власне і залучили їх шляхом обману, до протиправної діяльності, передають інформацію про них правоохоронним органам.

Після чого українців заарештовують та засуджують. Багато наших громадян, які перебувають в місцях несвободи за кордоном не мають належного зв'язку із зовнішнім світом, можливості зв'язатися з консулом, подати заяву про злочин щодо них і визнання їх жертвами торгівлі людьми.

Судові органи Російської Федерації ігнорують надані громадянами України документи, що підтверджують їх статус жертви торгівлі людьми.

Однак, варто наголосити, що статус жертви торгівлі людьми має значення при помилуванні, умовно-достроковому звільненні та зменшенні міри покарання, в країнах, які долучились до Конвенції Ради Європи про протидію торгівлі людьми. Конвенція ратифікована Білоруссю і всіма членами Ради Європи, крім Росії, яка договір не тільки не ратифікувала, але і не підписала.

Зважаючи на виклики, з якими стикається Україна у цій сфері, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини одним із стратегічних напрямків діяльності у 2021 році визначено налагодження співпраці у сфері запобігання торгівлі людьми з омбудсменами (з урахуванням моделі інституту омбудсмана у країні) Туреччини, ОАЕ, Ізраїлю, Греції, Італії, Польщі, Чехії, Іспанії, Молдови, Грузії, Білорусі.

Основною метою Людмили Денісової є консолідація зусиль України спільно з міжнародними партнерами та створення міжнародної Спільну робочу групу між інституціями Омбудсманів.

Запропоновано розробити та впровадити механізм міжнародно-правового захисту осіб, які постраждали від торгівлі людьми, проте на території країни, де вони були виявлені, їх кваліфіковано як правопорушників. Дуже важливо, сконцентрувати увагу на моніторингу додержання права на інформацію про потенційні ризики та наслідки потрапляння в ситуацію торгівлі людьми,

наявну допомогу для постраждалих, умови її отримання та контакти установ і закладів, де таку допомогу можна отримати.

На сьогодні таку ініціативу вже підтримано омбудсманами Греції, Грузії, Молдови та Туреччини про що вони запевнили у своїх листах.

Важливо, щоб заходи по боротьбі з торгівлею людьми мають бути системними та не повинні негативно впливати на права, свободи та гідність осіб, зокрема права тих, хто став жертвою такого злочину як торгівля людьми.

Лише злагоджена співпраця здатна захистити громадян від втягнення їх у сучасне рабство.